

מרד הנפילים, ממיכלאנג'לו עד קרוואג'יו: תגובה ודחיה באמנות האיטלקית מהרנסנס הגבוה
לבארוק הרומאי
0821-1430-01

*From Michelangelo to Caravaggio : acceptance and rejection in Italian art from high
Renaissance to Baroque*

תשע"ה

שיעור ליבה, 2 ש"ס

שם מרצה: דר' ספי הנדלר
טלפון: (יימסר בהמשך) דוא"ל: sefy@post.tau.ac.il
שעות קבלה: (יימסרו בהמשך) לפי תיאום מראש

תיאור הקורס

השיעור יוקדש לשינויים הדרמטיים שעוברת האמנות באיטליה במאה השנים אותן נהוג לכנות הצי'נקואה-צ'נטו (שנות ה-1500). נקודת המוצא תהיה בפירנצה עם מותו של לורנצו המפואר (1492) וגירושם של המדיצי' מן העיר. אחרי מבט על עידן הזהב של האמנות בפירנצה מראשית המאה ה-16 יעבור מרכז הכובד לרומא של פועלים מיכלאנג'לו ורפאל בתקופה אותה נהוג לכנות עידן הזהב היוליאני והליאוני (תחת האפיפיורים יוליוס השני וליאו העשירי). הפריחה הזו מגיעה לעצירה דרמטית עם ביזת רומא האיומה בשנת 1527 על ידי כוחות הקיסר קארל החמישי. עם החורבן שפוקד את העיר והשינויים הדתיים הדרמטיים נפתח עידן חדש ומקיץ הקץ על הרנסנס הגבוה.

במחצית השנייה של המאה, אחרי נעילת הקונסליום של טרנט, חל שינוי שנהוג היה לתאר בעבר כמעבר מן הרנסנס הגבוה לבארוק הרומאי. במהלך השיעור ננסה להביט לעומק על התהליכים האמנותיים, הפוליטיים והדתיים שעוברים על רומא כמו גם על פירנצה ולבחון לאורם שורה של יצירות מרכזיות הן ארכיטקטוניות הן מצויירות והן מפוסלות. במקביל נעלה שאלות אודות סגנון, זהות אמנותית של אמן בודד ויכולתו להשפיע או לעצב את האמנות של תקופתו והדרכים בהם הוא מפיץ את אמנותו.

The course will focus on the dramatic changes that underwent the art in Florence and Rome from the year 1492, when Lorenzo the magnificent died. In the century commonly labeled the *cinquecento* art shifted from what used to be coined as "High Renaissance" to "Roman Baroque".

During the course we will try to thoroughly examine the artistic, political and religious changes Rome underwent in those years and to analyze some central works of art in correlation with the general historical context. In parallel, we would ask questions about style, artistic identity, and the capacity of one artist to form or influence the art of his times.

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכיתה, בחינה מסכמת

מרכיבי הציון הסופי

100% מבחן מסכם

נושאי הקורס

הקורס יתחלק לנושאי נושאי ליבה. החלוקה הסופית תתואם לקצב ההתקדמות בכיתה.

מבוא: בצילם של המדיצי'

עידן הזהב היוליאני והליאוניני: האמנות ברומא עד לביזת העיר (1527)

יום הדין האחרון: שובו של מיקלאנג'לו לרומא - וההשפעה מחוץ לגבולותיה (סביב "יום הדין האחרון")

"המניירה החדשה": סגנון פפורנטיני או רומאי? פונטורמו, רוסו, ברונזינו

1550, שנה היסטורית, שנה היסטוריוגרפית: "חיי האמנים" של ואזארי

הקונסיליום של טרנט: הרפורמה הקתולית באמנות, בין תאוריה לפרקטיקה

הטריומווירט הונציאני: טיציאן, טינטורמו, ורונזה, רחוקים מרומא, קרובים לרומא? על סיפה של תקופה חדשה

קרוואג'יו: הולדת ה"צייר" המודרני? על האמן ואמנותו

אסכולת קאראצ'י: הולדת "הציור הרומאי" המודרני? (פאלאצו פראנזה)

סיכום: ג'יאן לורנצו ברניני: המכלול היפה

רשימת קריאה

פריטי החובה יפורטו במהלך השיעור. להלן מספר חיבורים לקריאה ראשונית.

Blunt A., *Artistic Theory in Italy, 1450-1600*, Oxford, 1966

Brown B.L. (ed.), *The Genius of Rome 1592-1623*, London, 2001

Freedberg S.J., *Circa 1600 : a revolution of style in Italian painting*, Cambridge, Mass., 1983

Hall M., *Michelangelo's Last Judgment*, Cambridge, 2005

Hibbard H., *Caravaggio*, London, 1983

Murray P., *The Architecture of the Italian Renaissance*, New York, 1992

Panofsky E., *Renaissance and Renascences in Western Art*, London, 1970

Pope-Hennessy J., *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, New York, 1985

Portoghesi P., *Rome of the Renaissance*, London, 1972

Rubin P.L., *Giorgio Vasari: Art and History*, New Haven, 1995

Wittkower R., *Art and Architecture in Italy 1600-1750*, London, 1958 (1st ed.)

הערה: הרשימה ראשונית בלבד. רשימה מלאה תימסר עם ראשית הסמינר. היא כוללת ברובה ספרים המצויים בספרייה המרכזית. הפריטים שאינם בספרייה יועמדו לרשות התלמידים באופן מקוון.